

Svend Skovbro Larsen:

FTF og samspillet med omgivelserne

Det sidste tiår og specielt perioden siden 1975-76 har været præget af en omfattende udvikling med hensyn til de arbejdsopgaver, FTF beskæftiger sig med.

I hvilken udstrækning denne udvikling er fremkaldt af ydre samfundsmæssigt betingede faktorer, og i hvilken udstrækning den er et resultat af en indre vækstproces, kan være vanskeligt at afgøre. Og måske specielt for en, der sidder midt i processen!

Under alle omstændigheder forekommer det imidlertid nødvendigt at analysere karakteren af de opgaver, vi har påtaget os.

Indtil begyndelsen af 70'erne var FTFs aktivitetsområde koncentreret om opgaver, som var tæt knyttet til de umiddelbare ansættelsesbetingelser som løn, pension, arbejdstid etc. Sekretariatets bemanding afspejlede dette. Som sagsbehandlere udelukkende en direktør (jurist) og en kursussekretær.

Som en indikation for væksten og for karakteren af væksten i opgaver, man arbejder med, kan til sammenligning anføres, at man på sagsbehandlerniveau (sekretærer) i dag har en bemanding på 13 sekretærer og en sekretariatschef. Af disse 14 personer har 5 uddannelser inden for det økonomisk-statsvidenskabelige område.

Denne vækst kan kun for en mindre del tilskrives vækst i organisationens medlemstal (som er øget fra ca. 200.000 i 1972 til ca. 335.000 i dag), men er et udtryk for en intensivering af arbejdet på de traditionelle områder samt beskæftigelse med nye arbejdsfelter.

Hvori har så udvidelsen bestået?

- stærkt øget indsats på det internationale område
- et stadigt stærkere engagement i samfundsøkonomiske anliggender
- arbejde med for FTF "nye" (eller næsten nye) områder: uddannelse, arbejdsmiljø, arbejdsmarkedspolitik og senest teknologispørgsmål
- intensivering af intern uddannelse og information.

Nogle af de nævnte opgaver ville FTF nok have taget op næsten uanset hvordan den samfundsøkonomiske udvikling var forløbet i 70erne - det gælder områder som uddannelse, arbejdsmiljø, internationalt arbejde og også i en vis udstrækning det samfundsøkonomiske.

Der var ud fra mit skøn en ganske klar opfattelse blandt de toneangivende politikere i FTF af, at hvis man skulle kunne agere som hovedorganisation, måtte interessefeltet udvides, for at man kunne varetage medlemsorganisationernes interesser på en bredere basis. Det var altså blandt andet den øgede bevidsthed om FTF som hovedorganisation, der skabte udviklingen.

Hermed ligger ikke en underkendelse af den betydning, som den dårlige økonomiske udvikling fra 1973 har haft for FTFs øgede samfundspolitiske engagement.

Ca. 3/4 af FTFs medlemmer er ansat i den offentlige sektor, og denne kendsgerning har helt klart været af væsentlig betydning for organisationens ageren i en periode, hvor netop den offentlige sektors omfang og opgaver har været udsat for en voksende kritik, og hvor de offentligt ansattes arbejdsvilkår har været udsat for mange (desværre også ind imellem vellykkede) angreb.

Disse forhold har utvivlsomt accellereret en udvikling, som i forvejen var i gang.

Et væsentligt moment ved vurderingen af vort øgede engagement i samfundspolitiske anliggender er utvivlsomt tendenserne til, at statsmagten går mere direkte ind, når det drejer sig om fastlæggelsen af løn- og arbejdsvilkår.

Indkomstpolitik er ikke 70ernes opfindelse, men begrebet og forslag på også at anvende det i praksis er helt karakteristisk for 70ernes debat og politik.

Såvel i 1975 som i 1977 og 1979 blev aftaler og overenskomster ikke indgået ved frie forhandlinger, men gennem indgreb fra statsmagtens side.

Konklusion fra faglig side?

Meget firkantet udtrykt: Når politikerne blander sig i fastsættelsen af løn- og arbejdsvilkår ved at tilsidesætte den fri forhandlingsret, må de også acceptere, at de faglige organisationer aktivt søger at påvirke de rammer, som regering og lovgivningsmagt gennem eksempelvis skatte- og socialpolitik sætter for medlemmernes vilkår.

Vilje til og forsøg på at påvirke den politiske beslutningsproces er jo imidlertid ikke ensbetydende med succes.

Et par grundlæggende forhold af betydning for FTFs muligheder i denne henseende må her tages i betragtning.

For det første, at "den store" på arbejdstagerside er LO med mere end 3 gange så mange medlemmer som FTF.

Hertil kommer, at LOs gennemslagskraft i politisk henseende ikke blot er bestemt af organisationens størrelse, men også af en klart fastlagt politisk linie i form af støtte til Socialdemokratiet.

I en periode, der som 70erne er præget af socialdemokratisk dominerede regeringer, vil LOs dominans på arbejdsmarkedet være meget stærk.

Et forsøg på en vurdering af FTFs succes eller mangel på samme i den politiske beslutningsproces er helt klart vanskelig.

Set fra en, der står midt i det, forekommer det helt klart, at vi har nået de bedste resultater på de mere specielle, konkrete sagsområder: arbejdsmarkedspolitik, uddannelsesforhold og arbejdsmiljø.

Her har man stille og roligt arbejdet sig ind i en række repræsentationer i udvalg, kommissioner og navn. Ofte i øvrigt i et udmærket samarbejde med LO (og i øvrigt AC). På det generelle samfundspolitiske område er vilkårene vanskeligere.

Den partipolitiske neutralitet bevirker, at der er begrænsninger for FTFs muligheder for at påvirke, set i relation til påvirkningskanaler.

I henseende til kanaler kan FTF ikke som LO i et konkret samarbejde med et bestemt politisk parti gå ind i en politisk påvirkningsproces med et fast defineret program, som helt klart er domineret af det pågældende partis (læs naturligvis: det socialdemokratiske) grundholdninger.

Hvilket naturligvis ikke er ensbetydende med, at man ikke kan formulere programmer, som i afsnit har et indhold, der svarer til socialdemokratiske holdninger (men det kan også være SF-, radikale eller konservative punkter).

Men FTFs organisationer dækker et meget bredt spektrum af politiske holdninger. Ud fra en personlig opfattelse, som ikke kan underbygges statistisk, et langt bredere spektrum end LOs, og dette forhold ville ved forsøg på en tættere orientering fra FTF til et konkret parti, efter min opfattelse, medføre organisationens sprængning.

Uden i øvrigt at ville gå dybere ind i denne sag forekommer også LOs tætte tilknytning til Socialdemokratiet at måtte kunne skabe problemer for LO ved eventuelle yderligere svækkelser i tilslutningen til Socialdemokratiet i den danske befolkning.

Foruden de nævnte vanskeligheder for FTF ved forsøg på påvirkning af den politiske beslutningsproces eksisterer der endnu en, som absolut ikke er uvæsentlig: traditionen.

Arbejdsmarkedet er (mener mange) LO og DA, og denne breche er svær at slå igennem.

Når regeringen taler om drøftelser med arbejdsmarkedets parter, oversætter dele af pressen det ofte automatisk til drøftelser med LO og DA.

Den vækst, der har været i grupper i blandt andet den offentlige sektor organiseret uden for LO, påkalder sig større opmærksomhed, når der udstedes politiske spareparoler, end når der skal drøftes arbejdsvilkår for de ansatte.

Og denne større lydørhed for de "traditionelle" grupper på arbejdsmarkedet er ikke kun et spørgsmål om gruppernes størrelse.

Synspunkterne i Dansk Metal slår lettere igennem end FTFs, men FTF har faktisk 3 gange flere medlemmer.

Men udviklingen går alligevel efter mit skøn stille og roligt i retning af, at FTF i det politiske billede betragtes som en organisation, som man "ikke så let kommer uden om", og som det "næppe vil være klogt at overse".

(14.9.1982)